

Лариса БОГУСЛАВСЬКА
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри документознавства,
українознавства та інформаційної діяльності,
Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури
<https://orcid.org/0000-0003-1872-6064>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ ШЛЯХОМ УЧАСТІ В РОБОТІ НАУКОВОГО ГУРТКА ЗВО

Виховний елемент у навчальному процесі є одним з найважливіших шляхів гуманізації сучасної освіти і формування національної гуманітарно-технічної еліти. Одним із головних напрямків формування якісного рівня освіти, який задовольняє потреби майбутніх спеціалістів в інтелектуальному і професійному розвитку, є активне залучення студентів до науково-дослідної роботи. Поруч із напрацьованими формами і способами організації науково-дослідницької діяльності у вищій школі важливим чинником урізноманітнення спільної наукової роботи викладачів та студентів є робота наукового гуртка. З метою зорієнтованості студентської наукової роботи на гуманітарну сферу 2017 року на кафедрі українознавства Придніпровської державної академії будівництва та архітектури було створено науковий гурток «Простір слова».

***Ключові слова:** гуманізація освіти, науковий гурток ЗВО; світоглядна студентська компетентність; пізнавальні потреби особистості; критичне мислення.*

Організацію студентської пізнавальної діяльності в роботі наукового гуртка є необхідною умовою формування національної гуманітарно-технічної світоглядної компетентності майбутніх будівельників та архітекторів. Будь-яка професія – це комплекс навичок і підходів до вирішення тих чи інших завдань. Будь-якому фахівцеві важливо бути розвиненим як у професійному плані, так і в особистісному. Поруч із формуванням власне професійного підґрунтя, або так званих *hard skills*, нагальною потребою, на думку фахівців з найрізноматнітніших царин технічної діяльності, посиленої уваги

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

потребує формування soft skills – гнучких навичок, базованих на ефективному розвитку персональних якостей, пов'язаних з характером. Комунікабельність, вміння працювати в команді, відповідальність, адаптивність і креативність – саме такі особистісні риси допомагають як у процесі навчання, так і на шляху до успішної кар'єри в будь-якій сфері. Переважання лише одних якостей може призвести до складнощів в ефективному навчанні. Але разом вони утворюють потужну синергію.

Робота в підготовці та проведенні засідань наукового гуртка гуманітарного спрямування для студентів ПДАБА стала суттєвим доповненням для вивчення гуманітарних дисциплін, адже під час підготовки виступів студенти активно використовують знання з української мови, історії нашої держави. На засіданнях гуртка «Простір слова» студенти мають можливість відпрацювати навички написання статті; взяти участь у конференціях та планових заходах академії; виконати спільне або індивідуальне дослідження з викладачем; скласти наукові доповіді чи повідомлення з актуальних питань, готують виступи. Цікавою формою роботи стали об'єднані форми засідань (рис.1), коли до участі запрошувалися здобувачі освіти з інших навчальних закладів чи саме засідання проходило як виїзне.

а

б

Рис.1. Об'єднане засідання, присвячене Дню української писемності, листопад 2017 року

Такий досвід спільної роботи з Дніпропетровською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія був реалізований 2017 року, коли на засідання, присвячене Дню української писемності, було запрошено як студентів

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПДАБА, так і здобувачів освіти з Дніпровського політехнічного фахового коледжу.

Специфіку діяльності наукового гуртка гуманітарного спрямування в системі освіти вищої школи інженерно-технічного визначили як спрямованість на формування базових навичок риторики, так і налаштованість на колективні форми ведення дискусії та підготовки виступів (рис.2).

Діяльність наукового гуртка є додатковим чинником створення у вищому закладі освіти освітнього середовища, що сприяє задоволенню пізнавальних потреб особистості; виявленню і реалізації особистісного потенціалу студентства; формуванню критичного мислення молодих людей.

Рис.2. Перше засідання наукового гуртка "Простір слова", яке відбулося 21 вересня 2017 року: зліва зверху – засідання відкриває керівниця гуртка Лариса Богуславська; справа зверху – виступає гостя ПДАБА, кінознавиця, голова Дніпропетровського осередку Національної спілки кінематографістів України, секретаря Правління НСКУ Валентина Слобода; внизу – учасники заходу, студенти ПДАБА

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Велика кількість дослідників працювали над окремими аспектами організації науково-дослідної роботи студентства у вищій школі, серед них М. Фіцула [4], В. Шульгіна та Б. Шумко [5]. Організація роботи наукового гуртка гуманітарного спрямування безпосередньо пов'язується з ідеєю гуманізації освіти і дає можливість звернутися до найбільш перспективних психолого-педагогічних теорій розвитку людини (Л. Виготського, С. Рубінштейна, М. Мамардашвілі, Ж. Піаже, А. Маслоу, Ш. Бюлера, К. Роджерса та ін.), на основі яких можна побудувати загальну культурно-історичну (або соціокультурну) концепцію освіти та практику виховання [2].

Необхідно зазначити, що робота гуртка «Простір слова» базується насамперед на особистісно орієнтованому навчанні та вихованні. На думку І.Д. Бега – одного з авторитетних дослідників у царині формування світогляду молодої людини, особистісно орієнтоване виховання – це виховання методологічного типу, яке для свого обґрунтування звертається до всього універсуму соціально-гуманітарних наук і спирається на фундаментальні філософські, психологічні ідеї про людину, про виховання і процеси її індивідуально-особистісного розвитку, про виховання як ціннісно породжувальний процес [1].

До засідань наукового гуртка традиційно залучається студентська молодь 1-2 курсів ПДАБА, на яких викладачі кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності читають низку навчальних дисциплін гуманітарного блоку. Важливою складовою в організації наукового гуртка є чітке визначення основних принципів його роботи, а саме: добровільність, самостійність, зацікавленість, доцільність та науковість.

Серед головних завдань, які досягаються в діяльності наукового гуртка у вищій школі, варто виокремити такі складові, як: виховання студента як дослідника; підготовка студентів до розв'язання практичних завдань в процесі індивідуального дослідження (написання доповідей, статей); залучення студентів до науково-дослідної роботи кафедри (участь у конференціях, круглих столах); формування ціннісного ставлення до знань, якими оволодівають молоді дослідники; розвиток творчого мислення, пізнавальної активності, самостійності суджень, потреби та вміння збагачувати власні знання [3].

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2018 року дискусійний клуб «Простір слова» було реорганізовано на науковий гурток, що більше відповідає спрямуванню роботи, здійснюваної студентами Академії. Кілька років поспіль робота гуртка розпочиналася засіданнями, присвяченими кіномистецтву України та найяскравішим постатям українського кіно.

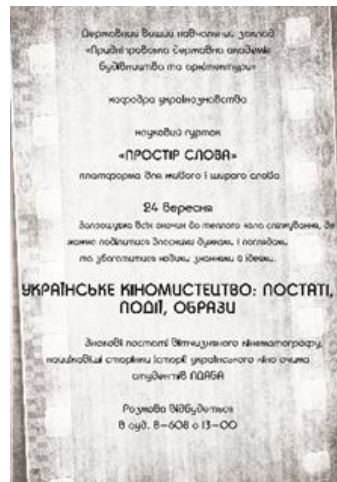

Рис.3. Оголошення засідання наукового гуртка 24 вересня 2018 року.

По-перше, саме ця тема уже стала досить традиційною для першого засідання, адже вересень приносить із собою святкування Дня українського кіно. По-друге, популярність цього виду мистецтва завжди привертає гарячу зацікавленість, чи йдеться про історичні родзинки кінематографу, чи розглядаються новинки сучасного кінопрокату. Студенти жваво обговорювали постаті Богдана Ступки, Івана Миколайчука, Олександра Довженка. Висловлювали цікаві думки щодо сучасних фільмів, зокрема аналізували стрічку «Поводир, або Квіти мають очі» – український історичний драматичний фільм режисера і сценариста Олесья Саніна. Основною метою таких вересневих зустрічей було ознайомлення студентів зі специфікою кіно як синтетичного виду мистецтва, визначення його функцій у соціально-культурному просторі, прищеплення навичок аналітичного і теоретичного мислення. Образи кіно, ті потужні відеоряди, які мають здатність не просто активно впливати, але й формувати світоглядні основи молоді, потребують свідомого осмислення та поєднання чуттєвого моменту сприйняття з мисленневою потугою інтелекту. Кожна доповідь сприймалася з великою зацікавленістю та викликала бурхливе обговорення (рис.4).

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рис.4. Студентські виступи на засідання гуртка «Українське кіномистецтво: постаті, події, образи». Вересень 2018 року.

Великої ваги протягом усіх років роботи гуртка надавалося відзначенню 14 жовтня – свята, яке об'єднало чотири урочистості: день Покрови Пресвятої Богородиці, День козацтва, День захисника України, з 2021 року перейменованого на День захисників та захисниць України, і День Української повстанської армії (рис.5).

Рис.5. Оголошення засідань, присвячених 14 жовтня: оголошення 2018 року; оголошення 2019 року

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На засіданнях, що проводилися 2018 та 2019 року, студенти активно долучалися до вивчення особливостей козацької ікони та стилю козацького бароко в архітектурі; готували історичні огляди щодо Запорізької Січі та Української Повстанської Армії; аналізували численні традиції та народні прикмети, пов'язані зі святкуванням Покрови Пресвятої Богоматері.

У підготовці урочистостей з нагоди Дня козацтва та Дня захисника України традиційно активну участь викладачі всієї кафедри українознавства, особливо викладачі історії. Для молоді історична заглибленість в козацькі часи та історію ХХ століття, де в 40-60-ті роки розгорталася визвольна боротьба українських повстанців дуже часто приносила справжні відкриття. Доповідачі доповнювали свої наукові розвідки прикладами з художніх творів, декламували поезії українських поетів, а також читали власну вірші (рис.6).

Рис.6. Засідання гуртка, присвячене 14 жовтня: студентські виступи; колективне фото учасників засідання

Особливо хотілося б виокремити серед напрямків науково-дослідної діяльності гуртка зосередженість на окремих постатях найвідоміших українців, які визначають не лише національний, а й світовий культурний простір. Зокрема з метою гідного відзначення на

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

педагогіка, філософські та соціальні аспекти, кіно, мистецтво) з гуманізацією (виховний момент, момент соціальної зрілості і в той же час успішне засвоєння навчальної інформації).

Усебічний розгляд центральних знакових особистостей українського світу завжди був і залишається потужним засобом пробудження евристичного та людинознавчого інтересу із широким спектром навчально-виховних функцій. Наукова спрямованість дослідження культурного спадку Григорія Сковорода мала чітко виражені пріоритети в таких засадничих для молодої людини освітньо-виховних напрямках, як національна ідентифікація, патріотизм, мовленнєвий розвиток, зокрема й риторичний, естетико-культурне виховання, що стимулювало розвиток образної свідомості студентів як майбутніх представників національної інтелектуальної еліти.

Традиційно урочистим та багатоплановим для роботи наукового гуртка «Простір слова» стало відзначення Шевченківських днів.

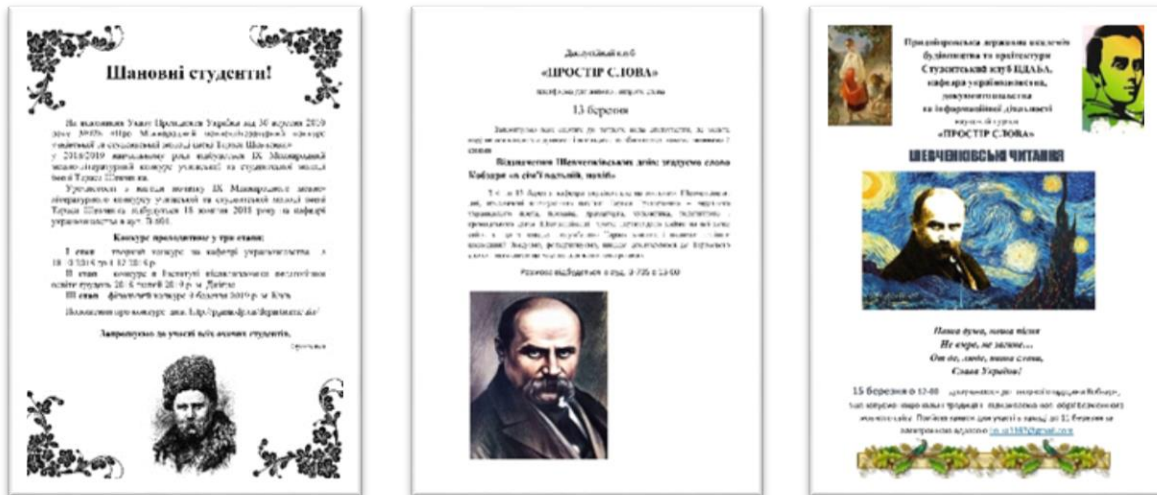
Рис.8. Ілюстрації з виставки творчих робіт студентів архітектурного факультету

На засіданнях наукового гуртка запрошувалися працівники бібліотеки ПДАБА, які демонстрували цікаві тематичні виставки; студенти архітектурного факультету готували виставки творчих робіт (рис. 8); у декламуванні Шевченкових творів брали участь як студенти, так і співробітники академії.

З метою вшанування багатогранного творчого доробку Тараса Григоровича Шевченка, виявлення творчо обдарованої учнівської та студентської молоді, розвитку її здібностей, виховання шанобливого ставлення до мови і традицій українського народу, підвищення рівня

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

мовленнєвої культури Міністерство освіти і науки України вже більше десяти років поспіль організовує проведення Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (рис.9).

а

б

в

Рис.9. Оголошення з нагоди Шевченківських свят:

а – оголошення з нагоди відкриття творчого конкурсу ім. Т. Г. Шевченка 2018 року; б – оголошення з нагоди проведення Шевченківських днів 2019 року; в – оголошення з нагоди відзначення Шевченківських днів 2021 року

Урочистості з нагоди відкриття Міжнародного мовно-літературного творчого конкурсу відбулися в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури щорічно. Організацією і проведенням святкового відкриття конкурсу традиційно опікувалися кафедра українознавства, документознавства та інформаційної діяльності та науковий гурток «Простір слова».

Якщо участь у весняних Шевченківських днях була більше зорієнтована на творчу активність студентів академії, то жовтневі зустрічі, присвячені відкриттю конкурсу орієнтували на науково-дослідницьких складових. Молодь виступала з оглядом пам'ятників Тарасові Григоровичу, досліджувала особливості його діяльності як ілюстратора власних творів, зосереджувалася на тому, як сьогодні отримують розвиток ідеї Кобзаря. Традиційно в заходах брали участь студенти першого та другого курсу, де викладачі кафедри читають дисципліни гуманітарного блоку. Найголовніше, що відзначало

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

загальну атмосферу таких урочистостей, – це сильний і творчий настрій, тобто те, що насамперед потрібно для будь-якої успішної справи.

а

б

в

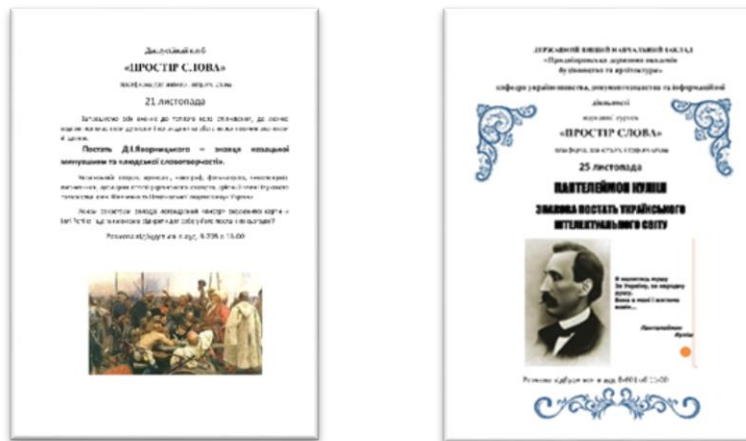

г

Рис.10. Шевченківські читання 26 березня 2018 року

Разом із традиційним щорічним вшануванням потужних постатей Тараса Шевченка та Григорія Сковороди засідання наукового гуртка «Простір слова» зосереджувалися й навколо інших знакових персоналій національного пантеону. Можливість детально розглянути життєвий шлях та наукові й творчі досягнення окремо взятої яскравої особистості – це, насамперед, відкриття людських якостей, які допомагали долати численні труднощі та успішно проходити через усі виклики долі тим людям, які змогли вписати власні імена в хід національної історії. Захопливими та змістовними виявилися розмови, присвячені постатям Дмитра Яворницького, Івана Котляревського та Пантелеймона Куліша.

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

а

б

*Рис.11. Оголошення засідань наукового гуртка:
а – оголошення засідання, присвяченого Дмитру Яворницькому(2018 рік);
б – оголошення засідання, присвяченого Пантелеймону Кулішу (2019 рік)*

21 листопада 2018 року 30 вересня 2019 року засідання наукового гуртка «Простір слова було присвячено знаменній даті – 250-річчю від дня народження українського письменника, поета, драматурга та засновника нової української літератури – Івана Петровича Котляревського. Постать митця знакова не лише для становлення українського письменства і мови. Твори класика поріднилися із генетичний кодом нації та стали унікальною енциклопедією побуту та національних традицій нашого великого народу.

Іван Котляревський – це явище дивовижне. Зреалізувавши себе за життя у таких різних виявах, як військовий, дипломат, поет, драматург, масон, декабрист, благодійник, театральний діяч, Іван Петрович Котляревський і після смерті продовжував залишатися центральною фігурою національного буття України.

Студенти підготували доповіді про специфіку військової служби Іван Котляревського, висвітливши навіть такі аспекти, як дипломатична діяльність Котляревського. Захопливо обговорювали особливості візуальних образів, якими в різні часи доповнювали художники тексти українського письменника. Особливу увагу приділили роботам Г. Нарбути й А. Базилевича. Розглянули особливості ілюстрацій до текстів Котляревського О. Тернавської.

У листопаді 2019 року викладачі української мови кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

вирішили поєднати чергову студентську конференцію з української мови та урочистості до ювілею Пантелеймона Куліша. Можливість послухати про творчий шлях митця від своїх колег, взяти активну участь у цікавих кросвордах та вікторинах, які підготували студенти для активних учасників гуртка, – усе це сприяло розширенню світогляду здобувачів освіти, дало можливість дискутувати та формулювати одне для одного проблемні запитання. Найголовніше, що кожне таке засідання для доповідачів – це потужне формування навичок публічного мовлення.

У роботі наукового гуртка «Простір слова» визначилася ще одна досить традиційна тема – відзначення Міжнародного дня рідної мови. Двері ПДАБА давно відчинилися для іноземних студентів, які приїздять до України з досить різних країн. Тому на засідання наукового гуртка запрошувалися і цілі групи з підготовчого відділення, і окремі студенти академії. Постійними бажаними гостями були представники міжнародного відділу ПДАБА. Іноземні студенти декламували українські поезії та співали українські пісні, розповідали короткі історії про свою країну, брали участь у цікавих вікторинах, із зацікавленням слухали виступи українських студентів, які виступали з науковими розвідками щодо мов світу (рис.12).

а

б

*Рис.12. Святкування Міжнародного дня рідної мови в ПДАБА:
а – оголошення засідання, присвяченого Міжнародному дню мови 2019 року;
б – колективне фото учасників засідання 2019 року*

Оскільки відзначення Міжнародного дня рідної мови припадає на лютий, тобто на початок другого семестру, то майданчик засідання використовувався для нагородження найактивніших студентів. куди традиційно запрошувалися працівники міжнародного відділу ПДАБА

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

та студенти підготовчих курсів академії. Часто простір засідання наукового гуртка використовувався для нагородження за сумлінну роботу найактивніших студентів академії. Поєднання гурткової роботи з відзначенням найбільш успішних здобувачів вищої освіти слугувала прекрасним заохоченням. Особистий приклад є одним з найкращих мотивів у здобутті молодим поколінням соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності.

а

б

в

Рис.13. Нагородження найактивніших учасників роботи клубу «Простір слова»:

а – голова Студентської ради ПДАБА Кононенко Володимир нагороджує студента архітектурного факультету Сидорова Євгена; б – нагородження студентки архітектурного факультету Папірної Лади; в – нагородження студентки економічного факультету Павелко Юлії

Таким чином, відзначення Міжнародного дня мови стало тим заходом, що ефективно сприяв формуванню особистісних рис громадянина України, які включають в себе національну самосвідомість, розвинені духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, розумову та екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту студентів. Постійна участь у роботі наукового

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

гуртка «Простір слова» стала для активних учасників тією спеціально організованою діяльністю, яка спонукала до розвитку й удосконалення природних задатків та здібностей.

2019 року в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури було започатковано амбітний проєкт концерту-студії «Єднаймося!». У цьому проєкті об'єдналися зусилля художнього керівника Студентського клубу ПДАБА, члена Співки театральних діячів України Котової Лариси Миколаївни та керівниці наукового гуртка «Простір слова», доцентки кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності Богуславської Лариса Георгіївни. Ретельно продумуючи сценарій та вибудовуючи його на матеріалі, пов'язаному з історією і сьогоденням нашого міста та нашої академії, керівники проєкту-студії ставили за мету створити сучасний різновид концерту, у якому пізнавальна складова органічно поєднувалася б з розважальною.

а

б

в

г

Рис.14. Концерт-студія "Єднаймося!", присвячений Шевченківським дням (березень 2019 року):

а,б,в - виступи учасників;

г - колективне фото організаторів та учасників концерту.

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перший концерт-студія був присвячений Шевченківським дням. Студенти засвідчили готовність брати участь у заході, сміливо можна говорити про те, що проведення заходу сприяло максимальному розвитку індивідуальних здібностей і талантів молоді, дало можливість творчо самореалізуватися.

Нова форма роботи захопила студентську молодь, яка завжди прагне яскравих вражень та самобутності власного прояву. Уже за кілька місяців було організовано новий концерт-студію під назвою «Перлина Європи», присвячений відзначенню Дня Європи.

а

б

в

г

Рис.15. Концерт "Перлина Європи", частина проєкту концерту-студії "Єднаємось!"(травень 2019 року): а- колективне фото організаторів та учасників заходу; б,в,г - виступи учасників концерту.

Побудувавши сценарій навколо ідеї, що Україна є справжньою перлиною європейського світу, організатори заходу забезпечили формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю в нашому національному контексті. Студенти брали активну участь у підготовці відеоматеріалів, що супроводжували основні виступи. Така взаємодія

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

забезпечила високу художньо-естетичну активність, відкрила можливість по-новому поглянути на співвідношення понять європейськості та національної складової.

Організація та проведення проєкту концерт-студія «Єднаймося!» зробили урочистості масштабованими і дозволили залучати до перегляду велику кількість і студентської молоді, і працівників академії. До участі в концерті почали доєднуватися гості з інших навчальних закладів та художніх колективів, що сприяло популяризації Придніпровської державної академії будівництва та архітектури серед школярів міста. Зокрема активну участь у концертах брати учні комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа №1» Дніпровської міської ради, учні комунального закладу освіти «Навчально-виховний комплекс №71 «Спеціалізована школа художньо-архітектурного напрямку».

Рис.16. Шевченківські дні-2020:

Зліва зверху – учасники Шевченківських читань-2020; справа зверху та зліва внизу – виступи учасників на концерті "На тебе дивлюся, за тебе молюся"; справа внизу – колективне фото організаторів та учасників концерту "На тебе дивлюся, за тебе молюся".

У проведенні заходів з проєкту концерту-студії «Єднаймося!» чудово зарекомендували себе такі форми роботи, як відеосупровід, який

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

формувався на основі студентської пошукової роботи. Зокрема під час проведення в межах проєкту «Єднаймося!» концерту «На тебе дивлюся, за тебе молюся», присвяченому Шевченківським дням-2020 у ПДАБА, було використано матеріали, підготовлені до Шевченківських читань (рис.16).

З березня 2020 року в освітянській системі відбувся перехід на дистанційну форму освіти у зв'язку з оголошенням карантинних заходів. Активну діяльність проєкту «Єднаймося!» довелося тимчасово згорнути. Робота зі студентською молоддю була переведена в інший формат. Науковий гурток «Простір слова» разом зі студентським клубом ПДАБА почали організовувати декламаторські конкурси з нагоди державних свят. Проте в жовтні 20212 року було застосовано змішану форму організації концерту. Захід «Наша слава не поляже» був присвячений Дню захисників і захисниць, Дню українського козацтва, дню Покрови Пресвятої Богородиці та Дню Української повстанської армії.

Рис.17. Концерт "Наша слава не поляже": зверху – виступи учасників концерту; зліва внизу – колективне фото організаторів та учасників концерту; справа внизу – епізод концерту на ютуб-каналі ПДАБА.

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Учасники виступали в концертній залі, де з дотриманням санітарних норм знаходилися працівники академії, проте сам захід було записано на відео та розміщено на ютуб-каналі ПДАБА (рис.17).

Дистанційна форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів, була започаткована та успішно відпрацьована в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури ще з 2020 року. Запроваджувана як тимчасовий захід у складних умовах пандемії COVID-19, вона вже третій рік поспіль дає можливість здійснювати навчальний процес, що, безумовно, вплинуло й на форми роботи наукового гуртка «Простір слова». Необхідність адаптуватися до незвичних умов стимулювала активне використання онлайн-майданчику Microsoft Teams – центру для командної роботи в Office 365 від Microsoft, який інтегрував викладацький та студентський склад ПДАБА. Застосунок допоміг досить швидко відновити роботу засідань наукового гуртка, а також до звичних форм проведення зустрічей додати форми декламаційних конкурсів і конкурсів малюнку. Передноворіччя 2020 та 2021 років було відзначене організацією конкурсів декламаторів, конкурсів інсталяцій та художніх творів, святковими різдвяними читаннями з письменниками Придніпров'я (рис.18).

а

б

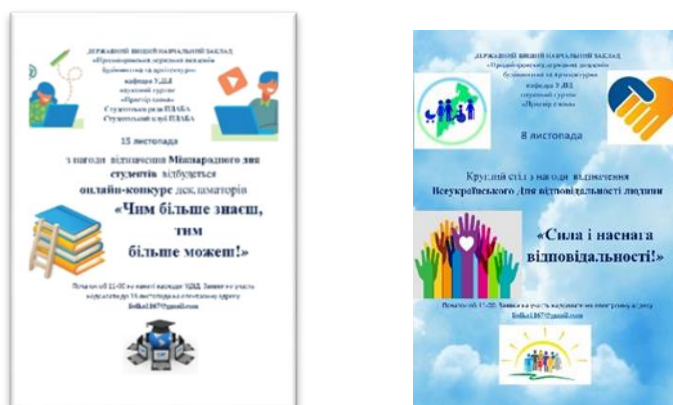
в

г

*Рис.18. Різдвяні читання та конкурси:
а – афіша онлайн-конкурсу декламаторів 2020 року; афіша святкового конкурсу «Від Різдва до Різдва...» до 90-ліття ПДАБА 2021 року; в – афіша святкового конкурсу «Різдвяні візерунки»; г – афіша передсвяткових різдвяних читань з письменниками Придніпров'я.*

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Велике зацікавлення серед студентської аудиторії викликав онлайн-конкурс, присвячений Міжнародному дню студентів, де першокурсники та другокурсники академії декламували поезії українських поетів та власні віршовані твори. Жваву дискусію викликав круглий стіл «Сила і насага відповідальності», присвячений новому для України Дню відповідальності, де наші майбутні будівничі обговорювали, наскільки важливим і значущим є усвідомлення власного внеску в життя родини, країни та планети в цілому (рис.19).

а

б

Рис.19. Заходи 2021 року:

а – афіша онлайн-конкурсу "Чим більше знаєш, тим більше можеш" з нагоди Міжнародного дня студентів; б – афіша круглого столу з нагоди Всеукраїнського дня відповідальності.

Змішані форми проведення заходів, організовуваних у межах діяльності «Простору слова», було використано під час відзначення Міжнародного дня рідної мови. 21 лютого наживо відбулося урочисте відкриття Шевченківського стінопису ПДАБА, у якому взяли участь керівництво академії, викладачі та співробітники, українські та іноземні студенти архітектурного, економічного та механічного факультетів. Далі урочистості з нагоди відзначення міжнародного дня рідної мови продовжилися віртуальним засіданням гуртка, де студенти архітектурного факультету читали змістовні доповіді та жваво обговорювали нову для себе інформацію.

Життя всієї України кардинально змінилося після 24 лютого 2022 року, коли відбулося повномасштабне вторгнення ворога на нашу землю. Проте вже 9 березня науковий гурток «Простір слова» зібрав

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

охочих на Шевченківських читаннях ПДАБА, у квітні було проведено онлайн-конкурс «Благовіст життя» та конкурс на кращий лист воїну, у травні студенти зібралися на онлайн-конкурс «Життя переможе смерть, а світ – темряву» (рис.20).

Рис.20. Заходи наукового гуртка "Простір слова", організовані навесні 2022 року:

а - афіша онлайн-конкурсу "Благовіст життя";

б - афіша конкурсу на кращий лист воїну;

в - афіша конкурсу "Життя переможе смерть, а світ- темряву".

Студентська робота сприяла активному формуванню базових навчальних навичок (критичного мислення, творчості та інноваційності) та самонавчання; виробленню навичок грамотності (медіаграмотності, цифрової грамотності); відпрацюванню соціальних навичок (навичок командної роботи, комунікативності; ефективного усвідомленню й застосуванню емоційного інтелекту та особистісних навичок (гнучкості, тайм-менеджменту, ініціативності).

Практичним результатом діяльності студентського наукового гуртка «Простір слова» в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури є підготовка ґрунтовних розвідок та доповідей, присвячених питанням сучасного осмислення національної культури як базової умови національного самоздійснення. Завдяки участі в роботі гуртка майбутні інженери мають можливість комплексного ознайомитися з центральними постатями національної культури, що в сукупності відкриває можливість розглядати значущість окремого мислителя і культурного та літературного діяча як представника системи знакових імен українського світу. Такий підхід у широкій перспективі формує відчуття органічної

РОЗДІЛ 4
ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

приналежності до рідної культури, а значить, матиме виняткове націєоб'єднавче, а отже, й націєтворче значення в процесах формування вітчизняної гуманітарно-технічної еліти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І.Д. Виховання особистості: [У 2-х кн.]. Кн.1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – К. : Либідь, 2003. – 278с
2. Гончаренко С. У. Гуманізація і гуманітаризація освіти / С. Гончаренко, Ю. Мальований // Шлях освіти. – 2001. – № 2. – С. 2-6.
3. Зубченко Л. Студентський науковий гурток – середовище креативної діяльності / Л. Зубченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. – № 8. – С. 51 – 56.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2009. – 352 с.
5. Шумко Б.І. Студентський науковий гурток як шлях підвищення рівня знань за кредитно-модульною системою / Б.І. Шумко, В. В. Шульгіна, Л.Я. Федонюк // Медична освіта. – 2013. – № 1. – С. 81-83.